

आयफेल टॉवरपेक्षाही मोठे अभियांत्रिकी चमत्कार : १९ एप्रिलला पंतप्रधान करणार उद्घाटन

जगातील सर्वात उंच रेल्वे पुल

■ सर्वप्रकाश मिश्रा | नवराष्ट्र
मुंबई. रेल्वे-रस्ते पायाभूत सुविधांच्या बाबतीत भारत दररोज नवीन उंची गाठत आहे. देशातील समुद्रावरील सर्वात लांब मुंबई ट्रान्सहार्बर लिंक रोड (अटल सेतु) पुलाच्या बांधकामानंतर आता भारतीय रेल्वे चिनाब नदीवर बांधलेल्या जगातील सर्वात उंच सिंगल आर्च रेल्वे पुलावरून धावणार आहे. जम्मू आणि काश्मीरमधील रियासी जिल्ह्यातील कौरी गावाजवळ चिनाब नदीवर बांधलेला हा पूल जगातील सर्वात उंच रेल्वे पूल आहे. हा पूल चिनाब नदीच्या पात्रापासून ३५९ मीटर उंचीवर आहे, जो आयफेल टॉवरपेक्षा ३५ मीटर उंच आहे. अभियांत्रिकीचा नवा चमत्कार म्हणून या कडे पाहिले जात आहे. या रेल्वे पुलाची लांबी १३१५ मीटर आहे.

अद्वितीय रेल्वे पुल

हा पूल त्याच्या प्रकारात अद्वितीय असल्याचे सांगण्यात येत आहे, या पुलची कमान ४६७ मीटर आणि डेकची लांबी ७८०.३ मीटर आहे, ज्याचे वजन ८,४९८ टनांपेक्षा जास्त आहे. यासाठी जगातील सर्वात मोठी कॉसबार केवल केन वापरली गेली. यामध्ये बसवलेल्या प्रत्येक हुकमध्ये ४० टनापर्यंतचा भार हाताळण्याची क्षमता आहे. दरीच्या दोन्ही टोकापासून एकाच वेळी ९८ डेक सेगमेंट लाँच केले गेलेत. प्रत्येकाचे वजन सुमारे ८५ टन आहे. रेल्वे प्रकल्पात पहिल्यांदाच, पुलाच्या प्रत्येक घटकाच्या गुणवत्तेचे निरीक्षण करण्यासाठी पूर्णपणे सुसज्ज एनएबीएल प्रयोगशाळा स्थापन करण्यात आली. हा पूल कोणत्याही मोठ्या भूकंपाला तोड देईल असा डिझाइन केला आहे. कदाचित हा पहिला पूल आहे, ज्यावर स्फोटकांचा किंवा दहशतवादी कारवायांचा परिणाम होणार नाही.

जगात भारताला वेगळी ओळख मिळेल

चिनाब रेल्वे पुलाचे आयुष्य अंदाजे १२५ वर्षे असेल. जोरदार वादल, भूकंप आणि ३० किलो स्फोटकांचा त्यावर कोणताही परिणाम होणार नाही. जगातील सर्वात उंच रेल्वे पुलावर गाड्या ताशी १०० किलोमीटर वेगाने धातू शक्तील हे जम्मू आणि काश्मीर राज्यातील पर्यटनाचे एक नवीन केंद्र देखील बनू शकते. म्हणूनच पुलाला जवळून पाहण्यासाठी एक वेगळा दृश्य पॉइंट बनवण्यात आला आहे. यासोबतच पुलावर रेल्वे ट्रॅकच्या दोन्ही बाजूला बरीच जागा सोडण्यात आली आहे. पुलाजवळ एक हेलिपॅड देखील तयार करण्यात आला आहे.

सौंदर्य आणि ताकदीत अतुलनीय

एकीकडे, हा पूल भारतीय अभियांत्र्याच्या कौशल्याचे, तंत्रज्ञानाचे आणि ताकदीचे एक अतुलनीय उदाहरण आहे. त्याच वेळी, ते सौंदर्याच्या बाबतीतही अतुलनीय आहे. आर्च तंत्रज्ञानावर बांधलेला हा पूल पर्यटनाच्या दृष्टिकोनातूनही महत्वाचा ठरेल आणि देशातील रेल्वेचे चित्र बदलेल. तथापि १९८६ कोटी रुपये खर्चून बांधलेल्या या अनोख्या रेल्वे पुलाच्या बांधकामाला २२ वर्षांपूर्वी २००३ मध्ये तत्कालीन अटलबिहारी वाजपेयी सरकारने मंजुरी दिली होती. आत १९ एप्रिलपासून पंतप्रधान मोदीच्या हस्ते या पुलावरून वंदे भारतसह इतर गाड्यांचा प्रवास सुरु होईल. एकंदरीत, हा पूल जम्मू आणि काश्मीरच्या सामाजिक-आर्थिक विकासातील एक सेतु म्हणून काम करेल.

“भारतीय रेल्वेमध्ये पहिल्यांदाच जगातील सर्वोत्तम अभियांत्रिकी कौशल्य वापरली गेली आहेत. चिनाब पुलाच्या ढायाडक भागाच्या डेक लॉचिंगसाठी प्रथमच द्राङ्गिश्वर वक्र आणि रेखांशाच्या ग्रेडियंटवर लॉचिंग करण्यात आले. सामान्यत, पूल एकसमान त्रिज्याच्या सरळ किंवा वक्र प्लॅटफॉर्मवर वाढीव पद्धतीने बांधले जातात. खराब हवामान आणि वाढली वाच्याच्या परिस्थितीत प्रक्षेपण उपक्रम राखविणे अत्यंत आळानात्मक होते. गिरीधर राजगोपालन, उपव्यवस्थापकीय संचालक, एफकॉन

“भारतीय रेल्वेला एक नवीन ओळख देणाऱ्या या पुलाचे काम खूप आळानात्मक होते. पुलावर गाड्यांची चाचणी घेण्यात आली आहे. सुरक्षा आयुक्तांकडून मंजुरी आधीच मिळाली आहे. चिनाब नदीवर बांधलेला हा पूल केवळ रेल्वेसाठीच एक मोठी उपलब्धी नाही तर संपूर्ण देशासाठी अभिमान आणि गौरवाचा विषय असेल. गिरीश करंदीकर, जनसंपर्क अधिकारी, कोकण रेल्वे

रेल्वेगाड्या चालवण्याची तयारी पूर्ण

“जगातील या सर्वात उंच आणि सर्वोत्तम रेल्वे पुलावर गाड्या चालवण्यासाठी सर्व तयारी करण्यात आली आहे. चिनाब रेल्वे पुलावरून रेल्वे सेवा सुरु झाल्यानंतर, काश्मीर ते कन्याकुमारी हा संपूर्ण भारत रेल्वेने जोडला जाईल. शिवाजी सुतार, संचालक, जनसंपर्क विभाग, रेल्वे बोर्ड